

ห้องสมุดมีชีวิต

A Living Library

นันทิพย์ วิกาวิน

บทกึ่งย่อ

ห้องสมุดมีชีวิต เป็นคำอุปมา เปรียบเทียบว่าทุกคนและทุกสิ่งในโลกนี้เป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุดมีชีวิตที่มีความหลากหลาย การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและเกิดขึ้นตลอดเวลา ห้องสมุดเป็นแหล่งอนุรักษ์มรดกทางปัญญาของมนุษยชาติและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของคนทุกยุคทุกสมัย การทำให้การเรียนรู้ได้รับความสนใจจากทุกคนในสังคมเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง โดยเฉพาะในสังคมความรู้ สถาบันการเรียนรู้และห้องสมุดจะต้องร่วมมือกันในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับความรู้โดยเท่าเทียมกัน การปรับปรุงคุณภาพของห้องสมุดเป็นการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของการศึกษาไทยหนทางหนึ่ง

Abstract

A Living Library is a metaphor that refers to everyone and everything on earth is part of a living library of diversity. Learning is a continuing process, while a library is a place to preserve the human intellectual heritage and also a center of learning from generation to generation. It will be great if a living library is to make learning alive. To live and to learn in the knowledge society, the learning institutes and the libraries must work closely to provide the better opportunities for people who acquire knowledge equally. To improve the quality of the libraries is to improve quality of learning in Thai education.

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทกึ่ง

หากผู้อ่าน
แปลปร

ถ้าไม่

ห้องส

ห้องส

ประเท

เครื่อง

การพิมพ์

ที่ให้บริ

มีการก่

อเมริกัน

เกิดขึ้น

หนังสือ

หมวดท

อย่างกั

รวมคัม

ของไทย

หอไตร

มณฑล

วิมลมัง

สมเด็จ

หอสม

พระพุ

หอพระ

หอสม

พระม

บทกวี

“จะสร้างมหานครอันรุ่งโรจน์ไปเพื่ออะไร หากผู้อยู่อาศัยไม่ถูกสร้างตาม เราสร้างโลกขึ้นมาอย่างเปล่าประโยชน์ หากผู้สร้างไม่โตขึ้นตาม.”

- เอ็ดวิน มาร์คแฮม

ห้องสมุดเป็นคลังความรู้ของสังคมมายาวนาน ถ้าไม่นับห้องสมุดดินเหนียวในห้องสมุดประจำวิหารนาบู ห้องสมุดปาปิรัสที่อียิปต์ ห้องสมุดอเล็กซานเดรีย ห้องสมุดแผ่นหนัง จนถึงยุคของการคิดค้นกระดาษจากประเทศจีนและเมื่อโยฮันน์ กูเตนแบร์กประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ขึ้นครั้งแรกในโลกเมื่อปี ค.ศ.1440 เมื่อมีการพิมพ์หนังสือด้านศาสนาและสาขาวิชาต่างๆ ห้องสมุดที่ให้บริการหนังสือจึงเกิดขึ้นนับแต่นั้น เช่น ค.ศ.1753 มีการก่อตั้งห้องสมุดแห่งชาติอังกฤษ ส่วนห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1800 และมีห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นหลายแห่ง ดังนั้นวิวัฒนาการของห้องสมุดที่มีหนังสือจึงมีมากกว่า 500 ปี และได้มีการคิดค้นระบบจัดหมวดหมู่ตามสาขาวิชาต่างๆ เผยแพร่และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลก

ห้องสมุดในระยะแรกๆ มักเริ่มต้นจากการรวบรวมคัมภีร์และหลักธรรมทางศาสนา เช่น ห้องสมุดของไทยก็เริ่มต้นในวัดวาอารามเช่นกัน ตัวอย่างเช่น หอไตรในสมัยอยุธยา หอหลวงในสมัยกรุงธนบุรี และหอสมุดเศียรธรรมในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามหรือวัดโพธิ์ ในปี พ.ศ.2424 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้จัดตั้งหอสมุดวชิรญาณ เพื่อรวบรวมหนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ต่อมาได้มีการรวมหอพระมณเฑียรธรรม หอพระสมุดวชิรญาณ และหอพุทธศาสนสังคหะ ไว้เป็นหอสมุดเดียวกัน ในรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาสนับสนุนให้มี

หอสมุดสำหรับพระนคร ใน พ.ศ.2459 ได้พระราชทานพระราชดำริสในการเสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงเปิดหอสมุดสำหรับพระนครตอนหนึ่งแสดงความสำคัญไว้ว่า **“ชาติใดไม่มีหนังสือ ไม่มีค่านาน นับว่าเป็นคนป่า” “ประเทศทั้งหลายเจริญได้ด้วยการศึกษา ประเทศใดปราศจากการศึกษาประเทศนั้นต้องเป็นป่าเถื่อน ประเทศต่างๆ ย่อมมีศิลปวิชาการต่างๆ กัน เราก็มีศิลปวิชาการของเรา เราจำจะต้องช่วยกันทะนุบำรุงให้เจริญขึ้น”** (พระราชดำริสตอบในการเสด็จพระราชดำเนินโรงเรียนมหาดเล็กหลวงทอดพระเนตรการรื่นเริงและทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์อภายาร์ย วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2456)

หอสมุดสำหรับพระนคร (เดิม)

หอสมุดแห่งชาติของไทย เปลี่ยนชื่อมาจากหอสมุดสำหรับพระนคร เมื่อ พ.ศ.2477 และในปี พ.ศ.2509 ได้ย้ายมาที่อาคารหอสมุดแห่งใหม่ที่ท่าสาธุกรี และหอสมุดแห่งชาติเริ่มนำเอาระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้ในปี พ.ศ.2535 เช่นเดียวกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยของไทยหลายๆ แห่งที่เริ่มนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้สะดวกในการให้บริการและการสืบค้นจากฐานข้อมูลห้องสมุดผ่านระบบเครือข่าย

การพัฒนาห้องสมุดแบบก้าวกระโดดจนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าระบบงานของห้องสมุดของไทยหลายแห่งไม่แตกต่างกับการจัดการระบบงานห้องสมุด

ในต่างประเทศ จะแตกต่างกันก็เพียงด้านสถาปัตยกรรมของอาคารสถานที่และความสวยงามโอ้อ่า จำนวนหนังสือและทรัพยากรห้องสมุดและงบประมาณของห้องสมุด จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในการดำเนินงานและให้บริการ และความพร้อมของโปรแกรมจัดการระบบงานห้องสมุด อีกทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุด และทัศนคติในการให้บริการ

การศึกษาค้นคว้ากับห้องสมุดเป็นของคู่กัน ในสมัยโบราณห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักปราชญ์ ปัจจุบันห้องสมุดก็ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้ต้องการความรู้ทุกองค์กรที่ตระหนักถึงความจำเป็นของการเรียนรู้จึงจัดให้มีแหล่งเรียนรู้เช่นห้องสมุดในองค์กร การเรียนรู้และการวิจัยมีกระบวนการศึกษาค้นคว้าเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ห้องสมุดมีไว้เพื่อการศึกษาค้นคว้าและเป็นคลังความรู้ของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนศึกษาหาความรู้เป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมที่ฉลาด ห้องสมุดจึงต้องตอบสนองความต้องการของสังคมและชุมชน ความรู้ต้องมีการสืบทอดถึงคนในแต่ละยุคแต่ละสมัย

การพิจารณาคุณค่าของห้องสมุดแต่ละประเทศ โดยเนื้อหาก็ต้องพิจารณาถึงคุณค่าของเนื้อหาสาระของแหล่งความรู้ที่บันทึกไว้ในสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาติที่เรียกว่า ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท เช่นหนังสือพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หลังจากนั้นจึงพิจารณาระบบงานที่ช่วยให้ค้นหาทรัพยากรนั้นได้ง่ายซึ่งสมัยที่สื่อส่วนใหญ่ในห้องสมุดเป็นหนังสือและยังไม่มีคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูล เครื่องมือช่วยค้นของทุกห้องสมุดในโลกคือบัตรรายการ ปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สื่อที่เคยบันทึกไว้ในสิ่งพิมพ์อย่างเดียว มีการบันทึกไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ทำให้สารสนเทศใหม่ๆ สามารถสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ตดังที่เห็นอยู่ใน

ปัจจุบันเรียกว่า การสืบค้นในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

การนำข้อมูลเก่าในอดีตมาอนุรักษ์ให้เยาวชนรุ่นหลังเข้าถึงข้อมูลเก่าได้นั้น จึงเกิดโครงการห้องสมุดดิจิทัลที่บันทึกข้อมูลไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบเนื้อหาเต็มรูป ดังเช่น โครงการ American Memory - และ Project Gutenberg ของสหรัฐอเมริกา

ในเอเชียของเรา สิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่มีการปรับตัวอย่างรวดเร็ว ได้เอาโครงการปรับปรุงห้องสมุดและการเข้าถึงสารสนเทศเป็นหนึ่งในวาระแห่งชาติที่ต้องการให้ประชาชนในทุกชุมชนเข้าถึงแหล่งความรู้ให้ใกล้และมากที่สุด ดังเช่นการมีบริการห้องสมุดในศูนย์การค้า และแหล่งชุมชนต่างๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นการลงทุนทางเทคโนโลยีในเรื่องการนำระบบอัตโนมัติมาใช้ในการให้บริการผู้ใช้ให้ได้รับความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันก็มีการลงทุนในการซื้อหนังสือและสื่อในทุกรูปแบบมาให้บริการประชาชนมากขึ้น การซื้อระบบคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ในการดำเนินงานมาใช้ไม่ใช่เรื่องยากเลย ถ้าเรามีเงินหรืองบประมาณดำเนินการ ดังเช่นที่สิงคโปร์ และมีการดำเนินการพัฒนาอย่างชาญฉลาดและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชน ในขณะที่เดียวกันทุกห้องสมุดมีบรรณารักษ์วิชาชีพในการจัดการระบบงานเพื่อให้ทรัพยากรที่จะให้บริการอยู่ในหมวดหมู่ที่ควรจะอยู่ และค้นหาได้ง่าย รวมถึงมีการคัดเลือกทรัพยากรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ ในขณะที่สิงคโปร์มีงบประมาณซื้อเครื่องให้บริการยืมหนังสือเองโดยอัตโนมัติ เหมือนเครื่องเอทีเอ็มของธนาคาร ราคาเครื่องละกว่าล้านบาท ห้องสมุดประชาชนจังหวัดของไทยเรามีงบประมาณในการซื้อหนังสือและสื่อต่างๆ แห่งละ 150,000 บาท ห้องสมุดประชาชนตำบลแห่งละ 20,000 บาท ผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยของไทยทุกแห่งทราบดีว่า การนำระบบและอุปกรณ์อัตโนมัติมาใช้นั้นง่ายและทำได้ แต่เมื่อพิจารณา

ความจำเป็นในการงบประมาณในเพียงพอต่อความเมืองงบประมาณมี

เราทุกคน ประชากรที่มีคุณภาพเจริญได้ สิ่งสำคัญสร้างชาติ การพัฒนาแหล่งเรียนของชาติ จะเริ่มที่เรา ก็คงต้องเริ่มต้นจนกระทั่งวัยทำงาน

ด้วย Bookstart เริ่มโครงการคือ เมื่อมารับการตรวจสุขภาพ เด็กทุกคนจะได้รับสุขภาพ และ อีก 2 พ่อแม่อ่านให้ลูกฟังสามารถยืมได้จากโครงการนี้ได้รับการครบ 5 ปี พบว่า การใช้ความคิดสูงและมีนิสัยรักการอ

เช่นเดียว Ready to Read, R Behind Act ที่ สหรัฐฐให้ความสำคัญ เป็นทักษะที่จำเป็นในที่จะเรียนรู้และทำอ

ความจำเป็นในการซื้อหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศแล้ว
งบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้
เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้มีความสำคัญกว่า
เมื่องบประมาณมีจำกัด

เราทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการมี
ประชากรที่มีคุณภาพ เพราะทุกคนต่างรู้ว่าประเทศจะ
เจริญได้ สิ่งสำคัญที่สุดคือ คุณภาพของคน คนคือ
ผู้สร้างชาติ การลงทุนกับคนจึงต้องให้การศึกษาและ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจะพัฒนาประชากรที่มีคุณภาพ
ของชาติ จะเริ่มที่ไหน เมื่อใด ตอนไหน คำตอบคือ
เราก็ต้องเริ่มต้นที่เด็ก ตั้งแต่แรกเกิด ไปจนถึงเข้าเรียน
จนกระทั่งวัยทำงาน เพราะการเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุด

ตัวอย่างในประเทศอังกฤษมีโครงการ
Bookstart เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2535 ลักษณะของ
โครงการคือ เมื่อพ่อแม่มีลูกอายุตั้งแต่ 9 เดือนขึ้นไป
มารับการตรวจสุขภาพ และฉีดวัคซีนที่สำนักงานอนามัย
เด็กทุกคนจะได้รับหนังสือ 3 เล่ม เล่มแรกเป็นคู่มือดูแล
สุขภาพ และ อีก 2 เล่มเป็นหนังสือภาพสำหรับเด็ก ไว้ให้
พ่อแม่อ่านให้ลูกฟัง หากต้องการอ่านหนังสือเพิ่มเติม
สามารถยืมได้จากห้องสมุดประชาชน ในชุมชนนั้น
โครงการนี้ได้รับการประเมินผลภายหลังจากดำเนินการ
ครบ 5 ปี พบว่าเด็กมีพัฒนาการทางภาษา และทักษะ
การได้ความคิดสูงกว่าเด็กในกลุ่มเปรียบเทียบอย่างชัดเจน
และมีนิสัยรักการอ่านอย่างเห็นได้ชัด

เช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา มีโครงการ
Ready to Read, Ready to Learn และ No Child Left
Behind Act ที่ Laura Bush ภริยาประธานาธิบดี
สหรัฐให้ความสำคัญอย่างเต็มที่ เธอพูดเสมอว่า การอ่าน
เป็นทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ เมื่อเราอ่านได้ดีก็สามารถ
ที่จะเรียนรู้และทำอะไรๆ ให้สำเร็จได้อีกมากมาย

มีอีกหนึ่งโครงการในซานฟรานซิสโก สหรัฐ
อเมริกา เป็นนวัตกรรมทางความคิดในการจัดการเรียนรู้
รูปแบบใหม่ที่รวมชุมชน วัฒนธรรม และเทคโนโลยีเข้า
ด้วยกันเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ โดยไม่แยกระบบ
การเรียนรู้ในโรงเรียนออกจากสิ่งแวดล้อมและชุมชน
เรียกโครงการนี้ว่า A Living Library (ห้องสมุดมีชีวิต)
แนวคิดนี้ได้รับรางวัล Smithsonian Computerworld
Award ในปี 2545 ด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรม
และพลังงาน วิธีการคือให้นักเรียนสร้างสภาพแวดล้อม
รอบๆ ของโรงเรียนให้เป็นเสมือนห้องสมุดที่เชื่อมโยงกับ
ธรรมชาติโดยนักเรียนได้สัมผัสกับของจริง และใช้ข้อมูล
จากเทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูล
ข่าวสาร โครงการนี้ได้รับความสนใจจากโรงเรียนต่างๆ
ร่วมกันทำสวนแห่งความรู้ (Garden of knowledge)
โดยจัดกลุ่มความรู้เป็นหมวดหมู่มีทั้งในเว็บไซต์และใน
ชุมชนที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ชุมชนจาก
ของจริงเสมือนเป็นการอ่านหนังสือ หรือหาข้อมูลใน
ห้องสมุด เช่นเดินไปในสวนของโรงเรียนก็จะเรียนรู้
ต้นไม้ ดอกไม้ การปลูกพืช วัชพืชโดยเชื่อมโยงแต่ละ
วิชาเข้ากับธรรมชาติ คำว่าห้องสมุดที่พูดถึงนี้จึงเป็น
เพียงคำอุปมา แท้จริงแล้วห้องสมุดในที่นี้คือโลกที่เรา
อาศัยอยู่ อยากให้สังคมที่เราอาศัยอยู่เป็นอย่างไร ก็ต้อง
ร่วมมือกันทำให้เป็นอย่างนั้น

นับว่าโชคดีของสังคมไทยที่เรามีนายก
รัฐมนตรีที่รักการอ่าน และแนะนำหนังสือดีๆ ให้พวก
เราอ่านอยู่เรื่อยๆ แต่ในสังคมที่ต้องการการพัฒนา
ศักยภาพของคน (อย่างมาก) เช่น สังคมไทย การแนะนำ
หนังสือดีๆ คงยังไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณ
เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ยังมีความจำเป็นมากกว่า
ของหนังสือดีๆ ให้นักเรียน นักศึกษาและประชาชนได้
อ่านในห้องสมุดทุกประเภทมากกว่านี้ได้ไหม ผลการวิจัย
ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยศรีปทุมเรื่อง การใช้

และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชนในกรุงเทพมหานคร (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2547) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ภาษาไทยในห้องสมุดมากที่สุด รองลงมาเป็น ตำราและเอกสารประกอบการสอนและหนังสือวิชาการภาษาไทย จะเห็นว่านักศึกษาไทยยังอยากอ่านหนังสือที่หลากหลาย ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการใช้อินเทอร์เน็ตในห้องสมุด โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีสภาพการใช้และความต้องการใช้สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุดในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ และการใช้โปรแกรมค้นหาที่เป็น Search engine ในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการ

วิธีพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้โอกาสแก่ประชาชน ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านห้องสมุด หรือศูนย์การเรียนรู้ทุกรูปแบบ การที่ผู้บริหารประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องสมุดที่มีอยู่แล้ว ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล โดยให้งบประมาณจัดซื้อหนังสือและสื่อต่างๆ ที่ประชาชนต้องการ จัดให้มีคอมพิวเตอร์ให้ประชาชนใช้อินเทอร์เน็ตได้ทั่วถึง จัดตกแต่งสถานที่และบรรยากาศภายในห้องสมุดให้น่าสนใจ ให้งบประมาณสนับสนุนด้านกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ และให้มีบรรณารักษ์วิชาชีพในห้องสมุดนั้นๆ ทั้งนี้เพราะห้องสมุดที่ไม่มีบรรณารักษ์วิชาชีพ ก็ไม่ต่างอะไรกับโรงพยาบาลที่ขาดหมอเท่าใดนัก โดยหน้าที่หลักของผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดคือการคัดเลือกวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้ง่ายต่อการใช้และการบริการ และที่สำคัญยิ่งคือต้องให้สอดคล้องกับเป้าหมาย นโยบายขององค์กรและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุดในการเป็นแหล่งความรู้ แหล่งค้นคว้าวิจัย เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและการพักผ่อนหย่อนใจ ห้องสมุดที่ดีจึงต้องเป็นห้องสมุดที่มีคนเข้าไปใช้และ

ได้ประโยชน์ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่จะทำให้แหล่งเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และเป็นคลังความคิดของสังคม

บทสรุป

ห้องสมุดทำให้สังคมมีชีวิตมาทุกยุคทุกสมัย เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไม่ได้ทำให้ห้องสมุดขาดชีวิต เพราะชีวิตของเราทุกคนมีทางเลือกและทางออกเสมอ เราจะเลือกที่จะอ่าน (Read) หรือ ไม่มีชีวิต (Dead) ก็เพียงแค่เปลี่ยนตัว R กับตัว D ความหมายก็จะเปลี่ยนแปลงทันที

คำว่า **ห้องสมุดมีชีวิต** ไม่ปรากฏในพจนานุกรมศัพท์บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เนื่องจากคำๆ นี้เป็นคำอุปมา เหมือนการเปรียบเทียบว่าโลกนี้คือห้องสมุด เราอยู่ในโลกที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลา แล้วสิ่งต่างๆ ก็มีการบันทึกไว้ให้คนยุคเราและในยุคต่อไปได้รับทราบและเรียนรู้ เพื่อให้คนรุ่นต่อไปไม่ต้องเรียนรู้จากความผิดพลาดหรือข้อค้นพบนั้นอีก การเรียนรู้ของคนในแต่ละยุคจึงเป็นการต่อยอดความรู้ เพื่อให้โลกนี้มีการพัฒนาที่เรียกว่าเจริญขึ้น คำว่า ห้องสมุดมีชีวิตได้รับความสนใจเนื่องจากห้องสมุดโรงเรียนหลายแห่งได้นำแนวคิดนี้ไปปรับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กให้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ในห้องเรียนและมีการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีอยู่เฉพาะในตำรา แต่ทำให้การเรียนรู้นั้นมีชีวิต อยู่ในชีวิตประจำวันของเรา ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับรางวัลนวัตกรรมของสหรัฐอเมริกาในปี 2545 คือรางวัล Smithsonian Computerworld Award ด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรมและพลังงาน (<http://www.livinglibrary.org>)

คีตวิ
เจริญ
น้ำทิ
สมเ

บรรณานุกรม

คีติวิญญู, ผู้แปลและเรียบเรียง. คิดใหม่...ทำใหม่ สไตส์ผู้นำยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: Good Morning, 2546.

เจริญขวัญ แพรกทอง. เที้ยวห้องห้องสมุด. กรุงเทพฯ: เวลาดี, 2547.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. รายงานการวิจัยเรื่องการใช้และความต้องการสารสนเทศของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีใน

กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2547.

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า : การศึกษา ผู้ทรงวางรากฐานการศึกษาทุกระดับ. กรุงเทพฯ: สไตส์ครีเอทีฟเฮ้าส์,

2545 : 78